HİCRİ DÖRDÜNCÜ ASRIN ÂLİMLERİ

ABDÜLAZÎZ BİN ABDULLAH ED-DÂREKÎ

Şafiî mezhebi fıkıh âlimlerinden. İsmi, Abdülazîz bin Abdullah bin Muhammed bin Abdülazîz ed-Dârekî'dir. Babası Abdullah, İsfehân'da zamanın hadîs âlimlerindendi. Künyesi, Ebü'l-Kâsım olup, İsfehân'ın Dârek köyünden olduğu için, Dârekî nisbetiyle meşhûr oldu. Doğum yeri olan Dârek'ten İsfehân'a gelip orada uzun seneler kaldı. İsfehân'da bulunan-âlimlerden fıkıh ilmini öğrendi. Sonra Bağdâd'a gelip yerleşti. Orada fetvâ vermeye başladı. Vefâtına kadar Bağdâd'da kaldı. 375 (m. 985) senesi Şevval ayının 13'ünde Cum'a gecesi vefât etti. Vefâtında 89 yaşındaydı. Cum'a günü Şûniziyye'de defn edildi.

Ebû Kâsım ed-Dârekî, yaşadığı devirde Şafiî âlimlerinin imâmı, en büyüğü idi. Bağdâd'da, Da'lec bin Ahmed Bedreb İbni Halefin mescidinin dörtte birinde ders okuturdu. Şehrin en büyük câmisinde, fetvâ sormak ve danışmak için ona gelenler büyük bir halka meydana getirirlerdi. Çok kimse onun ilminden faydalandı. Tâhir bin Abdullah Taberî diyor ki, "Dârekî'den daha fakîh olan hiç kimseyi görmedim." Îsâ bin Ahmed bin Osman el-Hemedânî de dedi ki: "Abdülazîz bin Abdullah-ı Dârekî'den fetvâ sorulmak üzere bir mes'ele getirildiğinde, uzun zaman düşünür ve orada fetvâ verirdi. Muhammed bin Ebü'l-Fevâris de: "Abdülazîz bin Abdullah hadîs ilminde sika (güvenilir, sağlam) bir râvi idi" dedi. O hadîs ilmini anne

tarafından dedesi Hasen bin Muhammed ed-Dârekî'den aldı. Diğer ilimleri, Şeyh Ebû İshâk-ı Mervezî'den öğrendi. O, Ebû Hâmid-i Esferâyânî'nin ilim aldığı hocalarından birisi idi. Ondan da Bağdâd'da birçok âlim ilim öğrendi. Rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte Peygamberimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki:"İnsanlar, (Lâ ilahe illallah, Muhammedün Resûlullah) deyinceye ve bizim kabûl ettiklerimizi beğen inceye ve kestiklerimizi yiyinceye ve namazlarımızı kılıncaya kadar onlarla harp etmeye emrolundum. Böyle yaparlarsa, onların kanlarına ve mallarına haksız yere dokunmak bize haram kılındı. Artık onların hesabı, Allahü teâlâya âittir."

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târîh-i Bağdâd cild-10, sh. 463

2) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-3, sh. 330

3) El-Bidâye ve'n-nihâye cild-11, sh. 304

4) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 85

5) Vefeyât-ül-a'yân cild-3, sh. 188

6) Tehzîb-ül-esmâ ve'l-lüga cild-2, sh. 263